

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

PROFESNÍ IDENTITA Z POHLEDU VÝZEV A ÚSKALÍ SOUČASNÉ DOBY

Mgr. Petr Antoni

PROFESIONALIZACE SOCIÁLNÍ PRÁCE ZNAMENÁ, ŽE SOCIÁLNÍ PRACOVNÍCI:

- Mají monopol na určité typy prací – což dává profesi výjimečnost
- Jsou veřejně uznáni (licencování, registrování) – předpoklad veřejného uznání titulu „sociální pracovník“
- Jsou profesně autonomní
- Mají profesní vzdělání
- Řídí se profesní etikou
- Požívají určitou prestiž vyjádřenou přiměřeným platem
- Jejich status je vyjádřen zákonem

PROFESNÍ IDENTITA

- ... se vytvoří, pokud si plně připustíme, že naše Profese jako taková je průnikem těchto podskupin; zde se jedná o přímý výkon sociální práce + je nutné připočítat vzdělávání (profesní školství) a výzkum (vědecká pracoviště, výzkum v rámci studia a škol)

Otázkou je zda Profesi a její identitě patří také angažování se ve veřejném (vč. politického) prostoru?
Otázka pro vás!

IDENTITA VERSUS VĚDOMÍ A SEBEVĚDOMÍ PROFESE

- Abychom se mohli s něčím identifikovat musíme si toho být vědomi („esence profese“)
- Identifikujeme se s tím co respektujeme, uznáváme, co je nám sympatické, něco co v nás probouzí pozitivní pocity
- Profesní identita by měla přinášet také určitou společenskou prestiž
- Zažíváme vždy takové emoce a postoje při uvědomění si profese, kterou vykonáváme? Pokud ano nebo ne – co je důvodem?
- Plná vědomá identifikace přímo souvisí s profesním sebevědomím – jsme hrdí a sebevědomí sociální pracovníci? Hlásíme se k profesi?
- Vyjadřujeme úctu k profesi? Např. pojmenováním – sociální pracovník versus „socka“, schovávání za různá synonyma – „pracuji na úradě, ve službách, ve věznici“
- V poslední době se objevují inzeráty na pozici sociálního pracovníka, které přímo říkají, že této pozici se v organizaci říká jinak – dluhový poradce ...Proč?
- Vyjadřujeme se s respektem o našich klientech (uživatelích)? Pokud ne, není zde přímá úměra k neúctě k profesi a snižování jejího statusu?

IDENTITA UVNITŘ PROFESE

- Vnímáme naši profesi jako celek? Považujeme za kolegy i sociální pracovníky z jiných agend, resortů? (veřejná správa, příspěvkové organizace, neziskový sektor, terénní x pobytové služby)
- Máme informace o tom, „co děláme shodně“, resp. vnímáme tu „esenci“ profese, která je shodná?
- Respektujeme jiné sociální pracovníky? Nepociťujeme někdy „povýšenost“, nebo naopak to, že nás někdo nepovažuje za „sobě rovné“ v rámci profese?
- Považujeme za součást profese sociální práce i pracovníky, kteří nevykonávají přímou agendu (práce s klienty)?

XENOFOBIE, RASISMUS

- **Není potřeba si zapírat, že česká společnost je v poměrně velkém procentu prostoupena minimálně xenofobií, zejm. vůči romské menšině**
- **Více či méně skrytě s tímto postojem pracují (využívají) i politické strany a část elit a celebrit (vč. např. hudebních skupin)**
- **Co na to sociální pracovník? Setkáváme se s takovými postoji i u sociálních pracovníků? Není to v rozporu se samou podstatou naší profese?**
- **Není opět třeba zastírat, že aspekt pomoci cílové skupině menšin (a opět, zejm. romské) snižuje kredit sociální práce a profese jako celku v xenofobně naladěné společnosti.**
- **Setkáváme se s tím i v soukromé rovině – narážky typu – „ty jim pomáháš“**
- **Samozřejmě nás v tomto poškozují i stereotypy – např. „nikdo z nich nepracuje, všichni pobírají dávky, mají vyšší důchody, mají zdarma veřejnou dopravu, léky apod.“**

ETICKÉ ASPEKTY

- Jak na to reagujeme?
- Jako celek - profese? Jako jednotlivci?
- Okruhy Etických problémů
- Podpora politických stran a hnutí zneužívajících v kampani téma menšin
- Souvisí soukromé politické postoje sociálního pracovníka s jeho profesí?
- Jak ve vyjadřování postojů oddělit profesní a soukromý názor? Lze to vůbec?

TÉMA NEJOŽEHAVĚJŠÍ - TZV. UPRCHLICKÁ KRIZE

- Diskuze se aktuálně vede téměř nepřetržitě – v rámci ČR i Evropy
- Sociální pracovníci v ČR – vyjadřují se?
- Bylo vydáno stanovisko SSP ČR – je vedeno ve smyslu poslání sociální práce – tedy pomoc jednotlivcům bez zkoumání „zavinění“, „důvodů“...
- Tématem se zabýval p. Bednář v příspěvku z konference Proměny a příležitosti sociální práce v ČR v rámci Mezinárodního dne sociální práce
- Je opět etickou otázkou postoje naší profese jako celku, jak se této otázce postavit – máme k tomuto tématu „co říct“ – víme o úskalích integrace nejvíce, máme mezi sebou odborníky, kteří tuto problematiku denně řeší
- Přesto: Jako jednotlivci zastáváme různé postoje, ale jako profese – celek -mlčíme? Bojíme se? Nejsme slyšet?
- Můžeme zastávat odlišná stanoviska od stanovisek lidskoprávních ve smyslu současného většinového politického pohledu na tuto problematiku? Např. varovat před možnými dopady nezdařené integrace?

IDENTITA VERSUS UVEDENÉ PROBLEMATICKÉ OKRUHY

- V rámci identifikace s profesí:
- Jsme povinni zachovávat „jednotné stanovisko“?
- Kdo ho ovšem stanoví?
- Je potřeba takové stanovisko? K čemu by přispělo? Co by naopak komplikovalo?

ZÁVĚR / SHRNUÍ

- Výše uvedené berte jako (často záměrně hodně provokativní) otázky do diskuze, která zejména je smyslem akce, kde je příspěvek prezentován
- Své odpovědi a postoje přednášející zodpověděl během prezentace příspěvku
- Přesto si dovolím ještě obecné shrnutí:
- Zde uvedené otázky plně patří k rozvinuté a rozvíjející se, a rozvíjení otevřené profesi, jakou sociální práce v ČR v roce 2017 je!
- Diskuze nad těmito a mnoha dalšími (např. i mnohem více praktickými) problémy pomáhá profesi se nadále ukotvovat a definovat.
- Výsledkem by měla být schopnost sociálních pracovníků „převzít“ svou profesi, identifikovat se s ní, obhajovat jí, rozvíjet a nabízet např. i odpovědi na složité otázky dynamicky se měnící sociální reality počátku nového tisíciletí.

Děkuji za pozornost